

toho, co se zdálo být neměnitelné a věčné. Je otázkou, jestli tato doba znova nenastává. Možná je to prostě jenom příchod nové generace, která vnese nové pohledy, možná to jsou i důvody jiné. Osobně si myslím, že v tom širším komplexu určitých změn, které se rýsují v rámci nejenom České republiky, ale i Evropy a celého světa, i tato otázka může být otevřena z nových pohledů a s větší razancí, než tomu bylo doposud. Pokud by snad byl zájem, aby na akademické půdě proběhla diskuse o projektu Nejvyšší rady soudnictví, aby se uskutečnil nějaký kulatý stůl, kde by byly zastoupeny všechny strany, včetně akademiků zabývajících se touto problematikou, pak je naše fakulta k dispozici.

*Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M.,
ředitel Justiční akademie:*

Asi všichni víte, že my nejsme škola, nenabízíme nyní v podstatě ani bakalářský program. Vlastně jsme velká vzdělávací agentura. Až na výjimky neškolíme sami,

školíte vy pro nás. Nabízíme justici přes 400 kurzů ročně. Jsme poměrně velká akademie i v mezinárodním srovnání. Mírnou většinu programů nabízíme střednímu personálu. Co do obvyklého běhu kurzů nemáme zásadní prostor pro podstatné koncepční zásahy. Nabízíme

nové kurzy, některé upravujeme, rozšiřujeme okruh lektorů, ale to je tak vše, co lze rozumně činit. Počet kurzů zřejmě nelze nějak zásadně zvyšovat. Nemáme ani kapacity, centrála v Kroměříži i Praha jsou v podstatě plné. Můžeme nabízet více kurzů v regionálních pobočkách. Brno není naší regionální pobočkou, ale děkujeme veřejnému ochránci práv, Nejvyššímu soudu i Nejvyššímu státnímu zastupitelství, že mnoho kurzů můžeme pořádat tam. I v dalších regionech nabízíme výuku, zpravidla spíše pro střední personál, často na základě nějaké ad hoc dohody.

Nemůžeme-li rozšířit počet kurzů, měli bychom postupovat cestou zvyšování kvality. I s touto myšlenkou jsme mírně upravili vzdělávací plán pro rok 2012. Jak asi víte, obsah vzdělávání schvaluje rada Justiční akademie, kde sice většinu členů jmenuje ministr, ale justice tam má dominantní slovo. Jednání v radě jsou velmi korektní a myslím si, že je to místo, kde se nachází rovnováha mezi nadšením a aktivitou některých zpravidla mladších akademických pracovníků a zkušeným přístupem soudních funkcionářů, kteří se v justici pohybují desítky let.

Klíčové slovo pro vzdělávání je větší pestrost. Proto jsme na podzim zařadili nad plán některé novinky typu etika, medicínské právo, náhrada škody způsobené státem, kde získáme i významné mezinárodní přednášející.

Jak už říkal František Korbel, přijala Sněmovna nový občanský zákoník a lze předpokládat, že do konce roku, na přelomu roku, bude schválen. Naše věc je přispět k tomu, aby nové civilní právo bylo nastaveno a chápáno spravedlivým a soukromému styku vyhovujícím způsobem. To není samozřejmost. To se ze zákona nevyčte. Mnoho konkrétních řešení a rozumná aplikace práva je založena z velké části na kvalitním stavu doktríny. A ta je dána ve spolupráci soudů a akademie. I proto jsme se domluvili s Nejvyšším soudem i Ministerstvem spravedlnosti, že rekodifikace by byla vyučována zpravidla dvojicí lektorů. Jeden ze soudní sféry, zpravidla z Nejvyššího soudu, druhý lektor by byl z akademické sféry, zpravidla člen rekodifikační komise. Vzdělávání bude velmi masivní. Bude to podstatně větší projekt než nový trestní zákoník – přes 200 kurzů. Vyjedeme s tím do všech regionů, bude to probíhat celkem dva roky. Připravujeme projekt, který podáme do poloviny listopadu a zní na 50 milionů korun. Z toho část jde na publicitu, vzdělávání úředníků, nejméně ale asi 30 milionů by připadalo na vzdělávání justice samotné.

Z podobných peněz, z evropských rozpočtových zdrojů, bude financován i program ekonomie, znaleckých posudků a základů odborných činností. Jde o to, abychom vám nabídli příležitost získat do těchto oblastí nějaký základní vhled a strukturované přemýšlení.

Nyní k programu vzdělávání začínajících soudců a soudních funkcionářů. Pokud projde myšlenka ministerstva, že budou soudci vybíráni v konkurzech a po výběru budou rok působit jako soudní kandidáti, velmi rádi bychom na ně zaměřili nějaký ucelený program povinného vzdělávání. Vytváříme kurzy pro mladé soudce, které potom překlopíme právě na kandidáty.

Z hlediska běžného provozu soudu vás možná nezajímá to „velké vzdělávání“, ale fungování středního personálu. V této oblasti začíná projekt, financovaný opět z evropských peněz, kde se v první fázi definují typové pozice středního personálu, analýza toho, co která osoba na které pozici má umět a co se případně má naučit, aby mohla přejít na pozici vyšší. To je první fáze. Otázka je, jak se projekt bude rozšiřovat v dalších fázích. Analyzujeme poměrně složitou technickou možnost, že by řada kurzů pro střední personál nebyla vyučována v Kroměříži, ale přenášena nějakým internetovým vysíláním.

Vzdělávání vyšších soudních úředníků. Standardní zákonný režim je tříleté studium. My vzděláváme podle zákonné výjimky soudní tajemníky nebo lidi, kteří mají nepřetržitou praxi soudních tajemníků tři roky. Vzdělání je jenom jednoleté a oni k nám vždycky jezdí pouze jeden týden v měsíci. Koncem roku 2012 výjimka uplyne a my musíme připravit nějaký nový režim, novelu zákona. Zákonná úprava je samozřejmě

ZPRÁVA O SNĚMU SOUDCOVSKÉ UNIE

věcí ministerstva. Režim by měl být založen na tom, že budoucí VSÚ by se mohl zařadit do našeho studia ne po třech letech praxe soudního tajemníka, ale řekněme po jednoleté praxi. Absolvováním Justiční akademie by se nestal automaticky vyšším soudním úředníkem, protože k tomu musí být splněny dvě podmínky: absolutorium JA a tříletá praxe, což by mohlo jít vedle sebe. My bychom možná preferovali, aby ta praxe byla nějak definovaná, aby ten člověk byl jakýmsi úřednickým čekatelem. Tato cesta je samozřejmě složitější, museli bychom přesněji definovat, co úřednický čekatel může a nemůže činit.

*JUDr. Dana Bystrianska,
prezidentka Združenia súdcov Slovenska:*

Jsem ráda, že se mohu zúčastnit jednání vaší stavovské organizace. Jsem tu poprvé a mnozí z vás mě neznají. Možná tu byli přede mnou zástupci ze Slovenska,

kteří už nejsou členy sdružení, možná už jsou někde jinde i svými názory a možná už ani nejsou mezi námi. Soudní moc na Slovensku je stále, i přes všechny známé události, moci, která plní své funkce. Hovořili jste o Nejvyšší radě soudnictví.

Já se chci zmínit o myšlence rovnoprávného postavení soudní moci a opodstatněnosti stavovské organizace soudců i v podmínkách existence vrcholného ústavního orgánu soudců. Na Slovensku máme ústavně upravenou Soudní radu Slovenské republiky a navzdory tomu konstatujeme v rámci její pravomoci a jejího složení určité turbulence. Soudní rada Slovenské republiky se skládá z osmi soudců volených soudci a tři další členové jsou jmenováni prezidentem, tři vládou a tři Parlamentem. Předsedou Soudní rady je předseda Nejvyššího soudu. Na Slovensku se často ztotožňuje fungování Soudní rady, případně Nejvyššího soudu s fungováním justice. Při debatách s paní ministryní spravedlnosti vždy hovořím o dvou lodích: na té jedné velké jsou soudci a na té malé je Nejvyšší soud s jeho předsedou.

Přes existenci Soudní rady SR chci konstatovat, že jedinou relativně stabilní mocí na Slovensku je justice. Opatření politických mocí se vždy projevily i na fungování soudnictví. Vládní moc v posledním období přistoupila k určitým legislativním opatřením, která se podle názoru stavovské organizace dotýkají nezávislosti justice. Jde především o otázku výběru a kariérního postupu soudců, přístupu ostatních mocí k soudní moci, vytváření podmínek pro fungování justice a zabezpečení justice materiálně, včetně zabezpečení nezávislosti soudů i soudců.

U nás se velmi diskutovalo, zda stavovská organizace má opodstatnění, protože vznikla soudcovská samospráva a Soudní rada. A dnes musíme konstatovat: chvála bohu, že stavovská organizace je. Já mám za sebou tzv. spanilý jízdy po okresních a krajských soudech. Navzdory tomu, že je na Slovensku 1400 soudců a platících je jen 400, soudci vítají aktivity sdružení soudců, které se týkají obrany zájmů soudců ve vztahu k výkonné moci.

Hovořilo se tu dnes i o problémech etiky. Ani soudci Slovenské republiky nemají stejný názor na některé otázky, např. na působení výkonné moci ve vztahu k moci soudní. Tato otázka nás rozdělila před nedávnem. Soudci sdružení ve stavovské organizaci nezastávají názor, že pokud si soudcovská obec nedovede vytvořit podmínky pro svoje dobré fungování, je tu opodstatněná tak výrazná ingerence výkonné moci do soudní moci, jako jsme toho byli svědky za poslední dva roky na Slovensku.

V současnosti krátce působím jako stážistka na Ústavním soudu. V uplynulém roce zaplatily naše soudy 800 tisíc € ze svých finančních prostředků za finanční zadostiučinění, které přiznává Ústavní soud v řízení o ústavních stížnostech, tedy při individuální ochraně práva účastníka na spravedlivý soudní proces. Sdružení soudců připomíná, že tyto prostředky mohly být dány na zvelebení slovenské justice, na vytvoření lepších podmínek pro její fungování. V předcházejícím období byl zřízen speciální soud. Ten v rámci státního rozpočtu zabral velké finanční prostředky a my se denně pereme s nedostatky, které jsou až triviálního charakteru. Proto jsme si dovolili vyjádřit svoje postoje a určitý tlak na výkonnou moc i na parlament po rozhodnutí Ústavního soudu, které se vyslovilo z hlediska odměňování soudců speciálního soudu v porovnání s ostatními soudci. Použili jsme k tomu tzv. antidiskriminační žaloby. Byly to žaloby v prvním období určovací a v následujícím období kolegové formulovali svoje požadavky i do finančního zadostiučinění. To se nestalo tématem, které by nějak pozdvihlo justici, právě naopak jsme se stali terčem velké a otevřené kritiky.

Zmíním ještě rezoluci, která byla přijata v Istanbulu. Zformulovali jsme žádost o pomoc a stanovisko Evropské asociaci soudců v únoru 2011. Týkala se především nominování soudců, přístupu ostatních mocí k soudní moci, pokud jde o veřejné vyjadřování a hodnocení soudní moci a jejich rozhodnutí, o odměňování, otázky vzdělávání soudců a justičních čekatelů a disciplinárních řízení. Byli jsme úspěšní jen ve třech bodech. Šlo o především o nepřípustnou míru ingerence výkonné moci do výběru soudců a jejich kariérního postupu, a to složením výběrové komise, kde soudcové volení soudci nemají většinu. Taktéž jsme prohlásili, že iniciativní pravomoci Soudní rady v oblasti disciplinárního řízení byly přeneseny na Ministerstvo spravedlnosti. Další oblastí